

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **M. H.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 8 kwietnia 2016 r.,

na posiedzeniu w przedmiocie zażalenia obrońcy skazanego

na zarządzenie Przewodniczącego X Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w W.

z dnia 3 marca 2016 r.

o odmowie przyjęcia kasacji

postanowił:

zaskarżone zarządzenie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Przewodniczącego X Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w W. z dnia 3 marca 2016 r., odmówiono przyjęcia kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego M. H. od wyroku tego Sądu z dnia 15 września 2015 r. Odmowę uzasadniono tym, że obrońca skazanego wniósł wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie wyroku Sądu Odwoławczego z uzasadnieniem tylko w zakresie skazanego R. K., z pominięciem pozostałych skazanych, których obrońca reprezentował, w tym M. H., podczas gdy kasacja wniesiona została tylko w zakresie rozstrzygnięcia co do tego właśnie M. H.

Na zarządzenie obrońca wniósł zażalenie, w którym zarzucił obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 94 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 94 § 2 k.p.k., poprzez niewskazanie w treści uzasadnienia zarządzenia, która z przyczyn odmowy kasacji legła u podstaw zarządzenia, oraz art. 524 § 1 k.p.k., poprzez

błędne przyjęcie, że warunkiem dopuszczalności kasacji względem skazanego M. H. było uprzednie skierowanie przez obrońcę wniosku o sporządzenie i doręczenie wyroku z uzasadnieniem co do tego skazanego. Podnosząc te zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego zarządzenia i przyjęcie kasacji, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzuty obrońcy okazały się bezzasadne. Pierwszy z nich, dotyczący konstrukcji uzasadnienia zarządzenia jest chybiony, gdyż w treści tego uzasadnienia wskazano jednoznacznie, co było powodem odmowy przyjęcia kasacji. Powodem tym było wniesienie kasacji w odniesieniu do skazanego, co do którego obrońca nie wniósł uprzednio o sporządzenie i doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Jedynym mankamentem uzasadnienia zaskarżonego zarządzenia – jak trafnie zauważa obrońca w zażaleniu – było niewskazanie wprost tej jednej z trzech przesłanek z art. 429 § 1 k.p.k., która wystąpiła w niniejszej sprawie. Nie ma jednak wątpliwości – zważywszy na treść tego uzasadnienia, że chodzi o przypadek niedopuszczalności – w zaistniałym układzie procesowym – kasacji. Co do zasady – zaistnieje on wtedy, gdy wnoszący kasację niezrealizuje ustawowego wymogu uprzedniego złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 listopada 2002 r., V KK 277/02, Lex nr 56879). W tych stwierdzonych okolicznościach nie można mówić o takiej wadzie uzasadnienia zaskarżonego zarządzenia, która uniemożliwia przeprowadzenie jego kontroli odwoławczej.

Bezzasadny jest również kolejny zarzut zażalenia obrońcy skazanego dotyczący wadliwej interpretacji art. 524 § 1 k.p.k.

W obecnym (obowiązującym od 1 lipca 2015 r.) stanie prawnym przepis art. 524 k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 422 § 2 zd. 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do trafności zaskarżonego zarządzenia.

Z treści wniosku występującego dotychczas w postępowaniu pierwszoinstancyjnym i odwoławczym oraz reprezentującego (w oparciu o odrębne pełnomocnictwa do obrony) obrońcy z dnia 15 września 2015 r. (k. 574) wprost

jednoznacznie wynika, że został on złożony wyłącznie w imieniu jednego z skazanych, tj. R. K. Co więcej, obrońca kategorycznie zawęził (stosownymi stwierdzeniami) procesowe następstwa tego wniosku, żądając tylko uzasadnienia „rozstrzygnięcia o winie i karze oskarżonego R. K., co do wszystkich zarzucanych mu czynów”. Wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku jest czynnością zaliczaną do procesowych oświadczeń woli o charakterze postulującym. Stanowi przejaw dążenia uprawnionego uczestnika do osiągnięcia określonego przez niego procesowego celu. Oczywiście jest przy tym to, że każde oświadczenie podlega interpretacji w celu odtworzenia rzeczywistej woli wnioskodawcy w nim zawartej. Wobec tak jednoznacznych i kategorycznych stwierdzeń przedmiotowego wniosku nie można mieć żadnej uprawnionej wątpliwości co do tego jaki był zakres podmiotowy i przedmiotowy tego wniosku. Tym bardziej w sytuacji w której sąd wcześniej doręczył odpis wyroku wszystkim trzem skazanym i ich obrońcy. Równocześnie nie ulega wątpliwości, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego jest nie tylko wyrazem prawa do otrzymania motywów pisemnych wyroku, ale jest wstępnym warunkiem uprawniającym do wniesienia kasacji od tego wyroku – warunkuje otwarcie drogi do dalszego postępowania.

Stąd też złożenie tak sformułowanego (oczywistego w swojej treści) przedmiotowego wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego nie stanowiło realizacji określonego w art. 524 § 1 k.p.k. wymogu zgłoszenia „wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem”, warunkującego M. H. wniesienie kasacji od wyroku tego Sądu.

Wskazać też bowiem należy, że stosowany odpowiednio w postępowaniu odwoławczym i kasacyjnym (zważywszy na treść art. 458 k.p.k. i art. 518 k.p.k.) przepis art. 422 § 2 k.p.k. w brzmieniu ustalonym przez ustawę z 27 września 2013 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 1247 ze zm.) obowiązujący od 1 lipca 2015 r. nakłada na składającego wniosek o uzasadnienie wyroku, gdy zakresem zaskarżenia został objęty więcej niż jeden czyn lub więcej niż jeden oskarżony obowiązek określenia we wniosku zakresu przedmiotowego lub podmiotowego rozstrzygnięcia, którego ten wniosek dotyczy. Wprawdzie ten obowiązek wskazywania tego z oskarżonych, którego wniosek dotyczy odnosi się do „wniosku nie pochodzącego od

oskarżonego” (art. 422 § 2 zd. 2 k.p.k.), jak też rzecz jasna i wniosku do jego obrońcy, który jest przecież jego przedstawicielem procesowym oraz działa w imieniu i na jego rzecz, niemniej jednak nie dotyczy to sytuacji, gdy – tak jak w niniejszej sprawie – obrońca reprezentuje więcej niż jednego oskarżonego – wówczas obrońca jest zobowiązany wskazać we wniosku, w imieniu którego lub których swoich mandatów występuje, dokonując tej czynności. Wyłączenie oskarżonego z obowiązku dochowania wymogu z art. 422 § 2 zd. drugie k.p.k. jest wszak następstwem tego, iż tenże oskarżony (skazany) nie posiada *gravamen* do zaskarżenia wyroku w szerszym zakresie, a określenie oskarżonego we wniosku zgodnie z tym przepisem określa podmiotowe granice zaskarżenia wyroku (por. P. Rogoziński, Komentarz do art. 422 k.p.k. – SIP Lex, t. 8 – 10). Brak takiego wskazania będzie rodził konsekwencje z art. 120 § 2 k.p.k., w tym również odmowę przyjęcia takiego wniosku (art. 422 § 3 k.p.k.).

Nie sposób zatem – przy wprowadzeniu od 1 lipca 2015 r takiej regulacji - mieć uprawnione wątpliwości co do tego, czy złożenie przez obrońcę w sprawach złożonych podmiotowo, który reprezentuje kilku skazanych, tylko w imieniu jednego z nich wniosku o uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego otwiera mu możliwość wniesienia kasacji od tego wyroku także w imieniu skazanego, którego we wniosku o uzasadnienie nie wskazał. Przyjęcie takiej możliwości czyniłoby dokonane (wspomniane) zmiany w treści art. 422 § 2 k.p.k. zupełnie nieracjonalnymi. Trzeba bowiem pamiętać o tym, iż podstawą zmian tego przepisu było założenie o konieczności usprawnienia i przyspieszenia czynności związanych ze sporządzeniem uzasadnienia. Z tego to względu został wprowadzony ów wymóg, przy czym oświadczenie w tym zakresie miało stanowić wymóg formalny wniosku (por. druk sejmowy nr 2393 Sejm VII Kadencji, s. 91).

Nie ulega nadto wątpliwości, że konsekwencją obowiązku wskazania przez obrońcę zakresu składanego wniosku o uzasadnienie jest przecież sporządzenie przez sędziego tego uzasadnienia tylko w takim – wskazywanym przez niego – zakresie. Przyjęcie postulowanego w zażaleniu obrońcy sposobu odczytania treści art. 524 § 1 k.p.k. (niezależnie od stwierdzonego braku uwzględnienia przy tym jego systemowej wykładni) oznaczałoby, że – w takich sytuacjach – kasację składałaby strona odnośnie której zaskarżony wyrok nie został – zgodnie z treścią wniosku o

uzasadnienie – w ogóle uzasadniony. Wprawdzie należy dopuścić możliwość wniesienia kasacji przez stronę także przed doręczeniem jej orzeczenia, a mianowicie w terminie do złożenia wniosku o doręczenie jej orzeczenia. W takim przypadku wniesienie kasacji wywołuje skutki związane ze złożeniem wniosku o doręczenie orzeczenia. Sąd jest wówczas zobowiązany doręczyć stronie orzeczenie, a ta w terminie 30 dni ma prawo uzupełnić złożoną już skargę kasacyjną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 1996 r., V KZ 13/96, OSNKW 1996, z. 7-8, poz. 45). Jest to jednak zupełnie inna – aniżeli ta omawiana – sytuacja procesowa, oparta na zupełnie odmiennych przesłankach faktycznych.

W świetle przytoczonych okoliczności zarzut dotyczący błędnej wykładni art. 524 § 1 k.p.k. jawi się jako oczywiście chybiony, zaś decyzja o odmowie przyjęcia kasacji musi być uznana za w pełni uzasadnioną.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

eb